

II RINNALLA KULKEMINEN

1. Ihmisarvo

RAHALLA

voi ostaa talon, muttei kodikkuutta;
 voi ostaa sängyn, muttei unta;
 voi ostaa kellon, muttei aikaa;
 voi ostaa kirjan, muttei taitoa;
 voi ostaa aseman, muttei kunnioitusta;
 voi maksaa lääkärin, muttei terveyttä;
 voi ostaa sielun, muttei elämää;
 voi ostaa seksiä, muttei rakkautta.

Kiinalainen sanalasku

Ihmisarvon menettäminen kuuluu elämän suuriin tragedioihin. Ihminen, joka on menettänyt kotinsa ja kenties kaiken sen, mikä ennen antoi hänelle merkityksen, on vaikea kohdata. On ehkä vaivattomampaa mennä ohi, sulkea silmänsä, olla kuulematta ja haistamatta. Seuraavat tarinat kutsuvat löytämään yhteyttä toiseen ihmiseen ja samalla saamaan kosketuspintaa omaan todellisuuteen koko maailmanlaajuisessa yhteisössä.

Kaatopaikalla

Hanna Uhrman
 Valencia, Venezuela

Ronnye on 12-vuotias. Hän on kotoinen Valencian kaupungin kaatopaikan ympärille muodostuneelta asuinalueelta. Lähes kaikki alueen asukkaat (monta sataa ihmistä) tekevät työtä perheineen kaatopaikalla jätteitä etsien ja kierrättäen.

Välittäjät ostavat sitten näiden ihmisten keräämää materiaalia. Tämä keräilytyö on aika ajoitin vaarallista alueella työskentelevien suurien työkonoiden, hengitykselle haitallisen pölyn ja infektioriskin vuoksi.

Myös Ronnye auttaa äitiään iltapäivisin ja loma-aikoina kaatopaikalla. Ronnye on moneen venezuelalai-

seen lapsen verrattuna onnellisessa asemassa sen vuoksi, että hänen äitinsä pitää opiskelemista tärkeänä ja näkee paljon vaivaa tehdäkseen mahdolliseksi poikansa koulunkäynnin vaikeasta taloudellisesta tilanteestaan huolimatta.

Työaluekirje 2/2001

1. Miten Ronnyelle ja hänen kanssaan kaatopaikkoja kiertäville voitaisiin taata turvallinen ja ihmisarvoinen elämä?

Aina ei kannata korostaa ihmisen erilaisuutta ja erilaisia tapoja. Opettamisen eräänä teemana voisi olla paremminkin kohtaaminen ja ihmisyyden samanlaisuus.

Päämäärätietoisuutta

Mikko-Matti Rinta-Harri

Matkalla Thaimaassa

– Tuolla asuu perhe, joka on minulla työssä kaatopaikalla. He lajittelevat lasia, metalleja ja muoveja. Minä myyn lajitellut tavarat eteenpäin.

Hänen kätensä osoittaa suuren montun takana olevaan metsään, josta pilkottaa pieni pellistä ja laudanpätäkistä rakennettu hökkeli.

– Minun kotini on tuolla. Nyt käsi osoittaa toiseen suuntaan.

– Tulkaa tapaamaan perhettäni. Hymyilevä, elämäänsä tyytyväiseltä näyttävä mies lähtee edellämme.

– Mitä nuo ihmiset tekevät tuolla metsässä? Kuokkivatko he peltoa? Suomalainen arvelee pölynaamiolla kasvonsa peittäneitä ihmisiä pellonraivaajiksi.

– He ovat ensin raivanneet metsää ja kylväneet tapiokan. Nyt he korjaavat satoa.

Savumme isäntämme kotipihalle. Kasoittain säkkejä ja laatikoita täynnä peltipurkkeja, lasia ja muovia on odottamassa jatkojalostukseen vientiä. Kanoja ja ankoja, hanhikin mukana tepastelemassa. Koirakin ja tietysti kissoja. Varjossa katoksen alla perheen äiti, pikkuinen tyttö ja vielä pienempi poika.

– Kouluikäinen poikamme on työssä pippuriviljelyksellä. Hän ja samanikäinen tyttömme, sanoo hän ja viittaa noin viisitoistavuotiaaseen tyttäreeseen, käyvät koulua, jonka kummilapsiprojektiin pääseminen on tehnyt mahdolliseksi.

– Mitä haluaisit opiskella? Tulkin välityksellä saan kuulla, että tyttö haluaisi opiskella sairaanhoitajaksi. Vastaus tulee empimättä. Hieman ujusti,

mutta päämäärätietoisesti. Hän, kaatopaikan laidalla kasvava tyttö, tietää mitä merkitsee terveys ja mitä merkitsee se, kun sairastuu vakavasti, eikä ole mahdollista saada apua.

– Tule katsomaan, isäntämme huutaa riuhtaisten maasta noin metrin korkuiseksi kasvaneen tapiokan.

– Tämä on paljon suurempi kuin tuolla naapurin pellolla kasvavat, hän jatkaa. Turvonnut juuri muistuttaa meikäläistä pienehköä lanttua.

– Pilkon juuren, kuivatan auringossa ja myyn torilla.

– Paljonko ansaitset? kuuluu uteliaan suomalaisen kysymys.

– Saan kaksi bahtia kilolta.

Laskutoimitus kertoo, että yhdellä eurolla voisin ostaa kaksikymmentä kiloa kuivattua kassavaa. Melkoisen säkillisen tärkkelyspitoista ravintoa. Thaimaalaiselle pellonraivaaja-kylväjä-kitkijä-korjaaja-kuivattaja-torimyyjälle ei tuntipalkkaa voi laskea.

*Ei niin pientä työtä,
ettei sitä kannata
kunnolla tehdä.*

Suomalainen sananlasku

*Koulu ja opiskelu tuntuu rasittavalta ajanhukalta.
Vaihdetaanko paikkaa?*

Riittääkö naisen peukalonjälki?

*Irja Aro-Heinilä
Morogoro, Tansania*

YK:n ihmisoikeuksiin on jo viidenkymmenen vuoden ajan sisältynyt ihmisen oikeus koulutukseen. Tällaisissa maissa kuin Tansania, jossa koulunkäynti voi sortua esimerkiksi koulupuvun puutteeseen, YK:n julistus tuntuu oudolta. Mitä hyötyä on jollakin julistuksella, jos kaikki kodin voimavarat kuluvat jokapäiväisen ruoan etsintään!

Olen aivan viime päivinä törmännyt moneen nuoreen naiseen, jotka eivät osaa lukea eivätkä laskea. Kun olen kysellyt, miksi he eivät ole menneet kouluun, olen saanut seuraavallaisia vastauksia:

- Olin koulussa pari vuotta, mutta sitten isä kuoli ja minun oli jäätävä autamaan kotitöissä.
- Meidän isä ei päästä tyttöjä kouluun.
- Minä en tykännyt koulusta.

Vastauksia on vaikka minkälaisia. Tosia ja keksittyjä. Viiltävä tosiasia on,

että maailmassa on noin 113 miljoonaa 6–11-vuotiasta lasta, jotka eivät pääse kouluun. Vielä useampi ei pääse jatkamaan ylemmille luokille. Maailmassa on Unicefin raportin mukaan lähes miljardi ihmistä, etupäässä naisia, jotka eivät osaa kirjoittaa edes nimeään.

Minäkin jouduin kaivamaan mustetyynyn eräänä päivänä esille pyytäessäni allekirjoitusta eräältä projektin johtonaiselta. Edessäni oli henkilö, jonka olisi tarvinnut osata kirjoittaa, joka olisi halunnut osata kirjoittaa ja joka ei vielä pitkään aikaan kirjoittaisi, jos koskaan.

Riittääkö naisen peukalonjälki?

Maassa, jossa voidaan ylioppilaskokeet varastaa ja myydä etukäteen abiturienteille, joku mitätön nainen savannilla on hiekkään häviävä tomuhiukkanen.

Tansania 2000

1. Valmistetaan maailmankylä (esim. kaavio, ympyrä tms.), johon tulevat mm. seuraavat tiedot:

Maailmassa tapahtuu lukutaidon ja koulutuksen suhteen hidasta edistymistä:

- 1990 oli koulussa 99 miljoonaa lasta
- 1998 puolestaan 681 miljoonaa lasta

Kokonaan koulun ulkopuolelle jäi:

- 127 miljoonaa lasta 1990
- 113 miljoonaa lasta 1998, heistä 60% tyttöjä

- Yhä 880 miljoonaa lukutaidotonta nuorta ja aikuista, heistä 2/3 naisia

2. Riittääkö naisen peukalonjälki? Tulisiko tomuhiukkasista joskus hiekanjyvänen ja hiekanjyväsistä talonrakennushiekkää?

3. Mitä luku- ja kirjoitustaito merkitsee käytännössä ja itsetunnon kannalta?

Sukupuolen perusteella tapahtuva sorto on edelleen arkipäivää maailmalla maailmassa. Vapaus ja oikeudenmukaisuus on vain pelkkää unelmaa. Monet eivät tiedä sellaisesta edes unelmoida.

Oppitunnilla opittua – naisen on alistuttava

Kati Kemppainen

Iringa, Tansania

Pidimme keskusteluryhmiä teologiopiskelijoiden kanssa hiukan ennen edellisen lukuvuoden loppua. Yksi aiheista käsitteli kotiväkivaltaa. Olin kopioinut artikkelin, jossa selvitettiin *wife-beating* -traditiota afrikkalaisessa kulttuurissa, miten nykyisin asia ilmenee, ja mitkä ovat seuraukset äärimmillään (pysyviä ruumiinvammoja, kuolemia, lasten hyväksikäyttöä jne.) Se oli valaiseva artikkeli, kiihottomuudessaan vaikuttava.

Esitin sitten kullekin ryhmälle jonkun väitteen, jota heidän piti puolustaa tai torjua, ottaa ikään kuin roolit keskustelussa. Tälle *domestic violence* -ryhmälle esitin väitteen, että ”wife-beating on välttämätöntä avioliiton onnistumiselle ja miehen kunnialle”. Kuvittelin olevani riittävän provosoiva saadakseni aikaiseksi keskustelua, mutta ryhmän kaikki seitsemän miesopiskelijaa olivatkin sitä mieltä, että väite on aivan tosi ja siitä ei oikein edes kannata keskustella.

Otin ensin asian vitsinä, kunnes kohta tajusin, että nämähän ovat tosisiaan. Päädyimme siitä pitkään ajatustenvaihtoon, jonka seurauksensa oli ymmärtävinäni seuraavat asiat heidän ajattelussaan:

1. Mies on perheen johtaja, ja vaimon asema on jossakin alempana, siellä missä lapset ovat.
2. Miehen kuuluu luoda perheelle säännöt ja huolehtia siitä, että kuri säilyy.
3. Jos vaimoa ei kuriteta, hän alkaa elää ”valloissaan”.
4. Vaimon kurittaminen on rakkauten osoitus.

5. Vaimo odottaa, että häntä kuritetaan. Kurituksen jälkeen kaikki osapuolet ovat onnellisia, ja talossa vallitsee rauha.

Mistä nämä suunnattomat näkemyserot oppilaiden ja opettajan välillä johtuivat?

Yksi selitys saattaa olla, että ihmisellä ei mielletä olevan samankaltaista fyysistä koskemattomuutta kuin länsimaisessa ihmiskäsityksessä – siitähän myös johtuu, että monissa kouluissa on käytössä keppirangaistukset. Konfliktitilanteissa väkivallan käyttö on yleistä ja sallittua.

Toiseksi käsitys avioliitosta näyttää perustuvan ajatukseen, että valta on yksissä käsissä ja sitä valtaa puolustamaan voidaan käyttää väkivaltaa. Ajatus avioliitosta tasavertaisena kumppanuussuhteena on harvinaisen, joskaan ei aivan ennennäkemätön. Useimmissa liitoissa päätöksenteo, perheen rahavarat jne. ovat miehen hallussa, vaimo vastaa lastenhoidosta ja keittiöstä. Ajatus jaetusta päätöksenteosta, keskustelusta, yhteisestä vastuusta ja keskinäisestä kunnioituksesta olivat selvästikin hyvin outoja. Kunnioitus on kyllä tärkeä käsite avioliitossa, mutta se on asia, jota vaimon tulee osoittaa miehelleen. On suuri häpeä, jos jostakusta miehestä sanotaan, että hänen vaimonsa ei kunnioita häntä.

Ahdistuini tästä keskustelusta. Nämä miehet olivat viimeisen vuoden opiskelijoita, heidät vihittäisiin kohta papeiksi – joukossa oli myös pastoreita, jotka olivat hankkimassa lisäkoulutusta. Ja näiden miesten olisi

Jatkuu sivulla 50

Jatkoa sivulta 49

kyettävä toiminaan perheneuvojina-kin, sillä seurakunnan pastorille nämäkin perhekriisit kannetaan ratkotavaksi!

Tavallista on esimerkiksi se, että jos aviomies on hankkinut itselleen aidsin retkiltään, pastori hyvin usein asettuu puolustamaan häntä ja painostaa vaimoa ottamaan miehen takaisin, antamaan anteeksi. Siinä ei paljoa kysytä, mitkä ovat vaimon hengen ja terveyden lunnaat. Hänen on alistuttava miehelleen tässäkin – vaikka henki menisi. Ja meneehän se, näillä opeilla.

Kiertokirje 3/2000

1. YK:n ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallinen julistus 1948 vaatii, että kaikilla ihmisillä on oikeus elää vapaata ja ihmisarvoista elämää. Mitä olet kuullut, lukenut ja kenties kokenutkin naisen asemasta maailmassa?

2. Millainen ihmiskäsitys sinulla on? Mitä ajattelet ihmisoikeuksista ja ihmisarvosta?

Ihmisarvoisen nuoruuden saanut henkilö kasvaa vastuuntuntoiseksi aikuiseksi.

Theopista Mwanjela – opettaja vain vähän

Irja Aro-Heinilä

Morogoro, Tansania

Oikeastaan kukaan ei kutsu Theopista (34) tällä nimellä, vaan hän on lähes kaikille Mama Jose, Josephinan äiti. Josephina on Theopistan ensimmäinen lapsi, nyt 12-vuotias. Simoni on 8-vuotias ja Clementina viiden vuoden ikäinen terhakka tyttö.

Perhe asuu Morogorossa. Koti rakennettiin jokin aika sitten perheen omin voimin.

– En oikeastaan ole opettaja, kertoo Theopista. Olen opettaja “vain vähän”. Lähes 11 vuotta sitten aloin työni täällä kielikoulussa yhdessä ruotsalaisen opettaja Marianne Gustafssonin kanssa. Minun piti opettaa vain parin kurssin ajan. Olin juuri saanut todistukseni yläasteelta ja minun piti jatkaa lukioon.

– Tapasin täällä kuitenkin tulevan

aviomieheni ja se oli menoa sitten! Lukio jäi, mutta Marianne-opettaja ohjasi minut opettajaksi. Hän sanoi, että tärkeintä on opettaa hymyillen. Sitä neuvoa olen yrittänyt noudattaa ja jälkepäin olen saanut tietää, että se on toiminut. Opiskelijat ovat kiittäneet minua opetuksestani.

Theopista – “opettaja vain vähän” – haaveilee jatkavansa opiskelua. Kotona voisi lukea lukion oppiaineita ja käydä tenttimässä niitä tässä vierisessä lukiassa. Hän haluaisi lukea kieliä, historiaa ja uskontoa.

– Luulen, että alan opiskeluni nyt tulevana syksynä. Lukion jälkeen menen opettajanvalmistuslaitokseen ja sitten olen täydellinen opettaja, en enää vain puolikas. Naisten pitää näyttää esimerkkiä, miten koko elin-

Jatkuu sivulla 51

Jatkoa sivulta 50

iän voi opiskella.

– Minun elämässäni kaikki on oikeastaan kovin hyvin. Ei ole sairautta, ja jos jotain on, niin malariaa vain silloin tällöin. Tansaniassa ei ole pahoja asioita. Ainut, mikä minua häiritsee, on pahan puhuminen toisista. Sitä ihmiset tekevät täällä todella paljon. Minusta toisten asioista ei saisi puhua, mutta toisaalta jos näkee, että joku tekee pahaa toiselle, häntä on tietenkin nuhdeltava. Parasta on kuitenkin ensin rukoilla ennen kuin menee mitään hänelle puhumaan.

Istumme olkikatoksen alla ja ajattelempa Tansaniaa, sellaista Tansaniaa, missä ei ole pahoja asioita. Se liittyy jotenkin onneen. Jos on onnellinen, silloin pahoja asioita ei Theopistan mielestä ole.

Katselemme vuoria, ihmettelemme vuorten värejä, puhumme niitä näitä, kunnes Theopista mainitsee jotakin naistenryhmästä. Lähetysaseman naistenryhmä kokoontuu läheisessä luokassa joka keskiviikkoilta. Naiset opiskelevat muun muassa ompelua ja ruoanlaittoa. Theopista on toiminut vuosikausia naistenryhmän puheenjohtajana.

– Nyt meillä on vähän vaikeuksia, kun hella on mennyt rikki. Meillä on ollut tapana leipoa kakkuja hellan uunissa ja myydä niitä koululaisille. Nyt emme voi niitä tehdä.

– Eikö hellaa voisi korjata? kysäisen.

– Kyllä sen varmaan voisi, mutta täällä Tansaniassa nämä sähköasiat ovat sellaisia, etteivät ne oikein onnistu. Jos hellan vie jollekin, joka sanoo olevansa korjaaja, voi sen saada takaisin sillä tavalla korjattuna, että se toimii vain hetken. Maksu on kuitenkin jo maksettu. Sähkölaitteiden korjaajat haluavat vain rahaa, eivät he halua tai osaa tehdä mitään kunnolla.

Naistenryhmällä on myös oma kauppansa lähetyksasemalla. Siellä myydään margariinia ja jauhoja, kirjoja ja kasetteja sekä kaikkea siltä väliltä. Theopista toimii nykyään kir-

jakaupan vastaavana henkilönä.

Kielikoulussa Theopista näkee erilaisista kulttuureista tulleita ihmisiä. Hän haluaisi teroittaa heille käytöstapoja. Tansaniassa ei ole sopivaa, että pariskunta kulkee lähekkäin ja kovasti kiinni toisissaan. Julkisella paikalla suuteleminen on hyvin epäkohteliasta muita kohtaan ja todella huonoa käytöstä. Hän ei missään tapauksessa haluaisi lastensa näkevän eurooppalaisia ja amerikkalaisia videoita ja filmejä.

Suomalainen taas katselee ihmeissään sitä aitoa ja avointa kiintymystä, mitä täällä voidaan osoittaa samaa sukupuolta kohtaan. Miehet kulkevat käsikkäin, hyvällä tuulella ollessaan läiskivät toisiaan, ja naiset taas kokoontuvat omissa tiiviissä ryhmissään.

Hymyilevä puolikasopettaja alkaa tehdä lähtöä kotiinsa. Theopistan mielestä maailma ei sen kummemmaksi tule erilaisten kulttuurien kummeksumisesta.

Tansania 1997

1. Millä tavalla Theopista on etuoikeutetussa asemassa moniin muihin tansanialaisiin naisiin verrattuna?

2. Suvaitsevan ilmapiirin luomisessa Tansania on onnistunut hyvin.

Mitä mieltä olet tästä väitteestä?

3. Luokaa Theopistalle onnellisen tulevaisuus.

Unelma

Irja Aro-Heinilä

Morogoro, Tansania

Olen pappilassa kylässä. Jutellaan niitä näitä. Lapset istuvat hiljaa tuoleillaan, laulavat kun pyydän, vastavat kun kysyn. Pastori kuljettaa juttua, vaimo on vaihi.

– Rouva pastori, mistä sinä unelmoit? kysyn kääntyen pastorin vaimon puoleen, kun keskustelemme menneestä ja tulevasta.

– Ei hänellä ole mitään unelmia, vastaa hänen miehensä.

Näen, että rouva on hämmentynyt. Hän ei ole tottunut siihen, että häneltä kysytään mitään.

– Kyllä hänellä varmaan jokin unelma on, töksäytän pastorille. Harmittaa, kun menee toisen puolesta vastaamaan.

Kysyn uudestaan. Kerron omista unelmistani, ja sitten jäämme kaikki odottamaan.

Pastorikin on hiljaa. Olen siitä hänelle mielessäni kiitollinen. Hän kun on ehtinyt jo selostaa minulle laajemminkin, miten hänen vaimollaan on kaikkea ihan tarpeeksi, "ei sillä mitään uusia ajatuksia ole."

Hetken hiljaisuuden jälkeen vaimo nostaa katseensa ja sanoo:

– On minulla yksi unelma. Haluaisin oppia ompelemaan.

Kaikki huokaavat helpotuksesta. Pastorin vaimolla on ikioma unelma! Unelma, jonka hän nyt pystyi henkimmänsä muidenkin kuultavaksi.

Pastorin kasvot loistavat ylpeydestä. Että sellainen vaimo hänellä! Uskaltaa sanoa.

Papinvaimokertomus kulkeutuu eteenpäin. Suomalaiset saavat kuulla rouvan unelmasta. Unelma alkaa toteutua. Rouva ompeluoppiin! Joka ilta ilta mestarin luo.

Ystävä lahjoittaa unelmasakset, tekevät. Toinen taas kangasta. Vanhoilla vaatteilla voi harjoitella, retkottavat tyynyt ja peitot korjata, ratkenneet paidansaumat ommella.

Joka päivä pastorin vaimo oppii uutta. Rouvan kasvot loistavat, kun tapaamme. Syrjäänvetäytyvyys on tiesään.

Ensimmäinen leninki on jo pian valmis.

1. Tee tarinalle useita erilaisia loppuja. Kysy tarinassasi usein miksi-kysymystä.

(Todellisuudessa kävi niin, että pastorin nuori vaimo ei loppujen lopuksi jaksanut innostua ompelemisestä, mutta eräs toinen vaimo, joka sai saman mahdollisuuden, innostui ja menestyi.)

Media tuo tietoa

Irja Aro-Heinilä
Morogoro, Tansania

Tiedottaminen koetaan täällä hyvin ongelmalliseksi. Tieto ei kulje varsinkaan yläportaalta alaspäin ja siitä valitetaan kovasti ja koko ajan.

Toisaalta tieto kulkee uskomattoman nopeasti ja suorastaan tehokkaasti. Jos jotakuta varasta poltetaan juuri parhaillaan kadulla, väkeä kerääntyy ympärille valtavat määrät erittäin nopeasti.

Kun liikenneonnettomuuksissa kuolee ihmisiä, heidän ruhjoutuneet ruumiinsa ovat kasvojemme edessä televisiossa, jossa heidän nimensä mainitaan. Näin tieto menee aina jollakin tavalla eteenpäin, vaikka lähimailla olisi vain yksi televisio. Myös radio kuuluttaa kuolleiden nimiä ja hautajaispäiviä päivästä toiseen.

Moni ei ehdi siunaustilaisuuteen tai ruumiin hautaan laskemiseen, mutta ehtiipä sitten ainakin jo seuraavana tai sitä seuraavana päivänä. Tärkeintä on, että surukotiin tullaan lohduttamaan omaisia.

Tiedotusvälineissä myös onnitellaan omaisia ja ystäviä sekä kiitetään vieraanvaraisuudesta ja osallistumi-

sesta erilaisiin juhliin. Tieto kyllä kulkee kaukaisimpiinkin kyliin.

Havahtuin tässä eräänä päivänä kulttuurin monimuotoisuuteen, kun televisiossa näytettiin jotakuta johtavaa poliittista henkilöä, kerrottiin hänen kuolemastaan ja mainittiin että "häntä jäi kaipaamaan viisi vaimoa ja 15 lasta".

Tansania 1999

1. Media luo tasa-arvoa. Kaukaiseenkin kylään voidaan median avulla levittää tietoa. Mitä ihminen tekee kaikella tiedolla?

2. Millaiset kasvot tiedolla on?

Tunteiden mylläkkää automatkalla

Kirsti Viitasaari

Addis Abeba, Etiopia

AUTO, SILLÄ AJAA KAIKKI luki selvällä suomenkielellä eräänä päivänä edelläni ajavan Toyota Corollan takaikkunassa. Jännä lämmin aalto kulki lävitseni. Sama tunne valtaa, kun joskus näkee pikkuriikkisillä kirjaimilla keksi- tai jonkun muun ruokapaketin kyljessä monien kielten joukossa se-lostuksen myös suomeksi.

Kadulla näkee paljon muutakin. Juuri vähän aikaisemmin olin ennen liikennevaloihin pysähtymistäni ihmetelty jalkakäytävällä olevaa möykkyä, jonka kankaan poimuista pullistui paljaana oleva selkärangan tai lantion epämuodostuma. Miten vänkkyrä voi

ihmisolento olla! Siinä hän köyryssä maahan tuijottaen odotti ohikulkijoit-ten pudottavan almuja eteen levite-tylle kangaspalalle.

Ehkäpä hänelle heitettyjä lantteja käyttäsi joku vähän kauempana. Sisäl-läni pyyhkäisi raivokas tornado. Mie-lessäni "taoin" linttaan sen, joka kan-taa tällaisen avuttoman vammaisen pölyiselle, auringon paahtamalle jal-kakäytävälle ties kuinka moneksi tun-niksi kerjäämään.

Kiertokirje 1/2002

1. Kirsti Viitasaari on joutunut kohtaamaan absurdin tilanteen, jossa pi-detään itsestään selvänä niin autoa – juuri tietyn merkkistä (mutta mis-sä mielessä!) – kuin myös kerjäläistä. Mitä voimakkaita tunteita Kirsti Viitasaari joutui kokemaan?

2. Ihmisen apu toiselle on vain pisara meressä. Pohtikaa, onko tällai-sesta pisara-avusta mitään hyötyä.

3. Mitä ihmisen rinnalla kulkeminen on käytännössä?

Sairaanhoitaja Kirsti Pakkala teki pitkän päivätyön läntisessä Afrikassa. On kiinnostavaa havaita, miten suuresti hänen työtään arvostetaan nykyisessä Namibiassa. Presidentin ja kuninkaan viestit kertovat uskollisesta rinnalla kulkijasta ja ihmisen arvoisen elämän puolestapuhujasta.

Osanottosanoma Kirsti Pakkalan kuoleman johdosta

*Hänen korkeutensa Presidentti Sam Nujoma
Windhoek, Namibia 19.4.2001*

Syvää surua ja murhetta tuntien olen vastaanottanut tiedon Kirsti Pakkalan ennenaikaisesta kuolemasta. Hän poistui keskuudestamme 7. huhtikuuta vuonna 2001 klo 17.00 Suomessa.

Kirsti Pakkala oli Namibian kansan todellinen ystävä vapaustaistelumme synkinä päivinä, kun taistelimme saavuttaaksemme vapautemme ja itsenäisyytemme. Maamme laittoman valkoisen vähemmistöhallinnon ja Etelä-Afrikan erillisen kehityksen hallintomuodon aikana hän seiso rinnallamme, kunnes Namibia vihdoinkin saavutti itsenäisyytensä 21. maaliskuuta 1990. Sortavan hallinnon taholta uhkaavaa henkilökohtaista vaaraa uhmaten hän järjesti namibialaisille aineellista ja terveydenhoidollista apua SWAPON kautta.

Kun hän toimi maamme pohjoisosassa sijaitsevan Onandjokwen sairaalan ylihoitajana, hän paransi sairaita ja haavoittuvia namibialaisen yhteiskunnan jäseniä.

Hän toimi myös lukuisien vauvojen synnytyksessä kätilönä. Nämä ovat nykyään vastuunalaisissa asemissa Namibiassa.

Kirsti Pakkalan ennenaikainen kuolema ei ole menetys ainoastaan suomalaisille, vaan myös namibialaisille. Sekä Namibian nykyinen että tuleva sukupolvi tulee aina muistamaan hänen nimensä. Tuemme ikuisesti muistamaan hänet yhtenä Namibian merkittävimmistä sankarittarista.

Namibian tasavallan hallituksen ja kansan puolesta, ja totisesti omasta puolestani haluan välittää vilpittömimmän myötätuntomme ja osanottomme Suomen kansalle sekä Kirsti Pakkalan koko surevalle suvulle tämän suuren surun aikana.

Levätköön Kirsti Pakkalan sielu iankaikisessa rauhassa.

*Sam Nujoma
Namibian tasavallan presidentti*

Käännös: Seppo Kalliokoski

Kuninkaan osanottoviesti

*Ondongan kuningas Immanuel Kauluma Elifas
Namibia 18.4.2001*

Ondongan perinteinen viranomainen on ottanut järkyttyen vastaan tiedon yhden Namibian parhaimmista ystävästä, Kirsti Pakkalan, kuolemasta 7. huhtikuuta 2001. Kirsti Pakkala oli sairaanhoidon ammattin sekä kasvatuksen alojen uranuurtajiamme erityisesti Onandjokwen sairaalassa, missä hän työskenteli useita vuosia.

Ondongan kuningaskunnan sekä omas-
ta ja perheeni puolesta haluan lähettää osanoton sanoman Kirsti Pakkalan omaisille ja ystäville sekä koko Suomen Lähetysseuran johtokunnalle ja työntekijöille.

Kirsti Pakkalan kauan kestänyt omis-
tautumisen työlle Namibiassa sekä hänen

vierailunsa hiljattain Ondonga Etegame-
non (Toivon) kirkon vihkimistilaisuuteen säilyy elävänä vertauskuvana muistissamme kertoen hänen tarmostaan ja rakkaudestaan maani ihmisiä kohtaan. Saakoon kaikkivaltiaan Jumalan rakkaus lohduttaa meitä kaikkia sillä toivolla, että tapaamme edeltämenneet ystävämmme tuonpuoleisessa elämässä.

Teidän,

*Immanuel K. Elifas
Ondongan kuningas*

Käännös: Kaija Pett